Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

Directie Strategie, Kennis en Innovatie

Auteur
[redacted]

Aan de Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

TER BESLISSING
Datum
7 september 2026

Kenmerk
SKI / 103763903

nota
TER BESLISSING

Beslisnota verlenging proeverijen kweekvlees

Kopie aan

Bijlage(n)
3

Parafenroute

[redacted]

Aanleiding

In de afgelopen twee jaar hebben proeverijen met kweekvlees plaatsgevonden. Dit in het verlengde van het tweeminutendebat Biotechnologie en Tuinbouw van 8 maart 2022[1], waarin de motie van de leden Tjeerd de Groot (D66) en Valstar (VVD) aangenomen[2] om proeverijen van kweekvlees en -vis mogelijk te maken.

Vanuit de bedrijven is het verzoek gekomen om de pilot van de proeverijen met nogmaals twee jaar te verlengen. In dit proces is de CoP aangepast, wat een van de redenen is dat we u nu de brief en de CoP kunnen voorleggen.

Geadviseerd besluit

Akkoord te gaan met de verlenging van de proeverijen van kweekvlees en -vis met twee jaar en de Kamer hierover te informeren.

Kernpunten

- Met de bedrijven is er een Code of Practice opgesteld, dat als technisch geharmoniseerd kader heeft gefungeerd om proeverijen van kweekvlees en -vis mogelijk te maken gedurende de eerste pilot van twee jaar. Dit als invulling van de motie van Leden De groot en Valstar.
- Er is bij de opstelling van de Code of Practice bewust gekozen voor een pilot van maximaal 2 jaar. Kweekvlees is een niet-toegelaten *novel food*, dat op dit moment nog niet op veiligheid is beoordeeld op grond van de Europese *novel food* verordening.

[1] Handelingen II 2021/22, nr. 57, item 20
[2] Handelingen II 2021/22, nr. 60, item 11 - Kamerstuk 27 428, nr. 383

- Om bedrijven de mogelijkheid te bieden om hun producten toch te kunnen laten proeven, met als doel productoptimalisatie en het aantrekken van investeringen, is de Code of Practice opgesteld. De dossieropbouw voor de proeverijen en het verzamelen van data kunnen ook helpen bij een toekomstige EFSA procedure.
- Vanuit de bedrijven is het verzoek gekomen om de pilot met proeverijen met een periode van twee jaar te verlengen.
- Gezien dit verzoek van de bedrijven en omdat de gewenste proeverijen op Europees niveau nog niet gehouden kunnen worden, is het advies om de pilot van de proeverijen met nog twee jaar te verlengen en in de tussentijd in Europa het gesprek aan te gaan om deze proeverijen op Europees niveau te faciliteren. Deze gesprekken worden momenteel door de minister van VWS in Europa gevoerd.
- Dit is ook passend bij uw ambitie met de Agrifood innovatieagenda die op 7 december tijdens de High-level innovatie summit gepresenteerd zal worden.
- De Kamerbrief met de CoP en het evaluatierapport worden door u en de minister van VWS ondertekend.

Toelichting

- De motie De Groot/Valstar verzoekt de regering: 'Zo snel als mogelijk in overleg te treden met de Nederlandse kweekvleesproducenten om proeverijen onder gecontroleerde en veilige omstandigheden mogelijk te maken.'
- In de pilotperiode die van half januari 2024 tot half januari 2026 heeft geduurd, zijn er twee bedrijven geweest die bij elkaar vijf proeverijen met kweekvlees hebben gehouden.
- Gedurende de afgelopen pilotperiode heeft Wageningen Food & Biobased Research (WFBR) een evaluatie uitgevoerd die gericht was op de implementatie, volledigheid en effectiviteit van de CoP. Uit de evaluatie blijkt dat de CoP een waardevol kader heeft geboden voor het organiseren van proeverijen onder veilige omstandigheden. WFBR heeft een aantal aanbevelingen gedaan voor verbetering. Deze zijn overgenomen in de aangepaste CoP.
- Het gehele evaluatierapport wordt bij de brief aan de Kamer toegevoegd als bijlage.
- Uit gesprekken met de bedrijven en de brancheorganisaties Cellulaire Agricultuur Nederland en HollandBio is gebleken dat bedrijven bijna een jaar nodig hebben vanaf de voorbereiding van een dossier dat in het kader van de CoP moet worden beoordeeld door een expertcomité, tot het daadwerkelijk houden van de proeverijen. Dat maakt dat het aantal proeverijen tot nu toe beperkt is.
- Daarnaast heeft de sector zich, onder meer door de Groeifondsinvestering verder ontwikkeld, er zijn nieuwe start ups gekomen en andere start ups zijn nu ver genoeg ontwikkeld om proeverijen te kunnen houden. Ook dat pleit voor meer tijd. De opschalingsfaciliteit voor celkweek Cultivate at Scale die inmiddels is ontstaan kan bovendien een rol spelen in de proeverijen.
- Daarnaast hebben ook kennisinstellingen interesse getoond in het houden van proeverijen uit het oogpunt van onderzoek.
- Relevant is bovendien de Europese context. Op 13 februari is de kabinetsreactie op de Biotech Act I naar de Kamer gestuurd.

- In de Biotech Act I zijn regulatory sandboxes als instrument benoemd, maar waarvan novel foods van zijn uitgesloten, vanwege de ethische vragen die ze kunnen oproepen. Er zijn verschillende vormen van regulatory sandboxes met een meer en minder formele rol voor de overheid en de in de Biotech Act I beschreven regulatory sandboxes vragen veel van de Lidstaten en de bedrijven. In de kabinetsreactie heeft het kabinet aangegeven voorstander te zijn van het op EU niveau faciliteren van proeverijen volgens het Nederlandse model met de CoP als andere vorm van regulatory sandbox. In de Nederlandse CoP voor kweekvleesproeverijen, zijn de bedrijven zelf verantwoordelijk voor de juiste naleving en vindt de evaluatie van het proces door een onafhankelijke partij achteraf plaats.